

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS**

S P R I E D U M S

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 14.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese referente: A.Zariņa,

tiesneses A.Juškeviča un M.Romanova,

piedaloties pieteicējam *S.H.* (*S.H.*), pieteicēja pilnvarotajai pārstāvei *D.A.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Patvēruma lietu nodaļas pārstāvim *M.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *S.H.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldē 2012.gada 22.jūnijā saņemts Irānas Islāma Republikas pilsoņa *S.H.* (turpmāk – pieteicējs) iesniegums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

[2] 2012.gada 29.janvārī Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) Patvērumu lietu nodaļa ar lēmumu Nr.24/BD-771/15 (turpmāk – Lēmums) atteica pieteicējam

piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu Latvijas Republikā. Lēmums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējs, pēc viņa teiktā, ir bijis viens no daudziem protesta akciju dalībniekiem 2009.gadā, daudzas personas arī tika apcietinātas, taču šie fakti neliecina, ka pieteicēja politiskās aktivitātes ir bijušas tik nozīmīgas, lai politisku iemeslu dēļ pieteicējs būtu pakļauts vajāšanas draudiem no Irānas varas iestāžu puses.

[2.2] Pieteicēja teiktajā konstatējamās pretrunas, sākotnējā aptaujas anketā pieteicējs norādījis, ka pirms 2 gadiem bija saistīts ar partiju „*Nosaukums*”, bet vēlāk intervijas laikā norādījis, ka ar partiju ir saistīts arī šobrīd.

[2.3] No 2010.gada līdz 2011.gadam pieteicējs izgājis alternatīvo dienestu */izglītības iestāde/*, 2011.gada 14.septembrī pieteicējam izsniegta Irānas pase un 2012.gada 12.jūnijā pieteicējs bez problēmām legāli izceļojis no Irānas. Šie apstākļi norāda, ka pieteicēja darbības pēc 2009.gada demonstrācijas nav izraisījušas interesi vai vēlmi Irānas varas iestādēm pieteicēju apcietināt viņa politiskās pārliecības dēļ.

[2.4] Pieteicējs, izceļojot no Irānas, nejuta apdraudējumu un nebija plānojis pieprasīt patvērumu pirmajā drošajā valstī, bet vēlējās nokļūt Vācijā.

[2.5] Pieteicējs jau ir ticis tiesāts un izcietis piespriesto cietumsodu par dalību demonstrācijās 2009.gadā un nav pamata uzskatīt, ka pēc atgriešanās Irānā viņš varētu tikt atkārtoti sodīts, līdz ar to Pārvaldes Patvēruma lietu nodaļas vērtējumā nav pamata uzskatīt, ka pēc atgriešanās Irānā pieteicējs varētu saskarties ar vajāšanu politisko uzskatu dēļ Patvēruma likuma 20.panta izpratnē.

[2.6] Neskatoties uz Irānā notiekošajiem cilvēktiesību pārkāpumiem, nav pamata uzskatīt, ka Irānā pastāv plaši izplatīta vardarbība starptautiska vai iekšēja bruņota konflikta dēļ.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs 2013.gada 14.februārī vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt Pārvaldes Lēmumu un izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu. Pieteikumā norādīti tālāk minētie apsvērumi.

[3.1] 2013.gada vasarā gaidāmas prezidenta vēlēšanas, pastiprinās Irānas represīvo iestāžu uzmanība partijas „*Nosaukums*” biedriem, kuri regulāri un nepamatoti tiek sodīti.

[3.2] Faktu, ka persona norāda uz citu valsti kā galamērķi, nevar uzskatīt kā ļaunprātību.

[3.3] Pieteicējs Irānā nevar saņemt nekādu aizsardzību, jo vajātājs ir pati valsts – tās drošības dienesti, policija, iestādes. Irānā tiek stingri kontrolēta visa tās teritorija un iedzīvotāju dzīve. Nav iespēju pārvietoties uz citu valsts teritoriju, jo drošības dienesti un aģenti par to uzzinās.

[3.4] Irānā nāvessods nav atcelts un tiek piemērots par visdažādākajiem pārkāpumiem, tai skaitā par pārkāpumiem, kas tiek uzskatīti par pretvalstiskiem vai vērsti pret pastāvošo režīmu.

[4] Tiesā saņemtajos rakstveida paskaidrojumos Pārvalde pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs prasījumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem. Pieteicējs papildus norādīja, ka viņš no 2009.gada raksta blogu, kurā pauž savus politiskos uzskatus, arī kritizē pastāvošo varu Irānā.

[6] Iestādes pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un rakstiskajos paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi pierādījumus to kopsakarībā, atzīst, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[8] Izskatāmajā lietā pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu - par bēgļa statusa piešķiršanu. Izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[9] Patvēruma likuma 20.panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kurš, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību un uz kuru neattiecas šā likuma 27.panta nosacījumi.

Tātad, lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, tiesai ir jākonstatē, ka:

- 1) persona ir trešās valsts valstspiederīgais, kurš atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir;
- 2) persona baidās no vajāšanas;
- 3) vajāšana ir saistīta ar personas rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņas politiskajiem uzskatiem;
- 4) personas bailes no vajāšanas ir pamatotas;
- 5) persona nespēj vai baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību;
- 6) uz personu neattiecas Patvēruma likuma 27.panta nosacījumi.

[10] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs ir trešās valsts piederīgais, kurš atrodas ārpus valsts, kuras valsts piederīgais viņš ir. No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs ir Irānas Islāma Republikas pilsonis.

[11] Patvēruma likuma 21.pants noteic, ka par vajāšanu atzīstamas:

- 1) darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu;

2) vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

Pieteicējs norādījis, ka viņš tiek vajāts savu politisko uzskatu dēļ, jo pieteicējs iesaistījies partijas „*Nosaukums*” aktivitātēs, demonstrācijās. Pieteicējs ir bijis apcietināts par dalību demonstrācijās. Pieteicējs baidās no tā, ka tiks apcietināts sakarā ar gaidāmajām Irānas prezidenta vēlēšanām 2013.gada jūnijā.

Personas nepatiesa apsūdzēšana un nepamatota ievietošana ieslodzījuma vietā pārkāpj tiesības uz brīvību. Tiesības uz brīvību ir garantētas Latvijas Republikas Satversmes 94.pantā, ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 9.pantā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 5.pantā.

Arī nepamatota brīvības atņemšana ir atzīstama par smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu un līdz ar to vajāšanu Patvēruma likuma 21.panta izpratnē.

[12] Pieteicējs paskaidroja, ka viņš ir sodīts ar cietumsodu uz sešiem mēnešiem (veselības stāvokļa dēļ atbrīvots pēc trīs mēnešiem), jo 2009.gadā piedalījies demonstrācijās pret pastāvošo varu.

Pieteicēja sniegto informāciju apstiprina publiski pieejamās ziņas par nemieriem Irānā, kas sākušies pēc 2009.gada prezidenta vēlēšanām. Proti, 2009.gada 14.jūnijā tikuši aizturēti 170 demonstrācijas dalībnieki, tajā skaitā ne tikai protestētāji, bet arī politiķi reformisti un demonstrāciju organizētāji. Reformisti, intelektuāļi, cilvēktiesību aktīvisti apcietināti vai pazuduši bez vēsts (*UK Border Agency Home Office, "Country of Origin Information Report – Iran", 28.06.2011., www.unhcr.org/refworld/docid/4e26ead814.html*).

Turklāt pieteicējs ir iesniedzis arī 2009.gada 10.jūlija tiesas spriedumu, saskaņā ar kuru pieteicējs ir sodīts par „piedalīšanos nemieros pēc prezidenta vēlēšanām 2009.gadā” (*lietas I12.lapa*). Minētajā spriedumā norādīts, ka pieteicējs vēlējās īstenot savus noziedzīgos mērķus, vēlējās gāzt valdību, pieteicējs darbojās pretēji Irānas likumiem, jo viņš neatzina valsts līderi. Pieteicējs tika sodīts ar sešiem mēnešiem cietumsoda. Pieteicējam tika noteikts arī ierobežojums ieņemt jebkādu amatu valsts pārvaldē, ierobežojums studēt universitātē.

No minētajiem pierādījumiem izriet, ka pieteicējs ir ticis vajāts izcelsmes valstī politisku apsvērumu dēļ, sodu viņš jau ir izcietis. Arī iestāde minētos faktus neapšaubīja.

[13] Atbilstoši Patvēruma likuma 20.panta pirmajai daļai pamats bēgļa statusa piešķiršanai ir nevis vienkārši tas, ka persona ir tikusi vajāta savā izcelsmes valstī, bet gan tas, ka pastāv iespēja, ka vajāšana varētu turpināties arī pēc atgriešanās izcelsmes valstī. Uz to norāda arī Patvēruma likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts, saskaņā ar kuru persona zaudē bēgļa statusu, ja tā nevar atteikties no savas pilsonības valsts aizsardzības, jo vairs nepastāv apstākļi, kuru dēļ tā tika atzīta par bēgli.

No pārsūdzētā lēmuma izriet, ka iestādes ieskatā pieteicējs pēc atgriešanās izcelsmes valstī vairs netiks vajāts, jo pieteicējs sodu ir izcietis, nav pamata uzskatīt, ka vajāšana varētu atkārtoties.

Lietā noskaidrojams, vai pēc atgriešanās izcelsmes valstī vajāšana pret pieteicēju varētu arī turpināties.

[14] Tiesas sēdē pieteicējs informēja, ka viņš no 2009.gada janvāra raksta blogu, kurā viņš pauž savus politiskos uzskatus. Tiesas sēdes laikā tiesa apskatīja pieteicēja norādīto blogu, tajā pieteicējs raksta arī par politiskajiem notikumiem Irānā. Šie apstākļi liecina, ka pieteicējs savus politiskos uzskatus ir paudis publiski arī pirms izceļošanas no Irānas. Turklāt pieteicējs arī ir norādījis, ka viņš ir darbojies partijas „*Nosaukums*” rindās, sagatavojis aģitācijas materiālus, izplatījis tos.

Analizējot publiski pieejamo informāciju par situāciju Irānā, ANO ģenerālsekretāra 2010.gada 15.septembra Ziņojumā par Cilvēktiesību situāciju Irānā norādīts, ka Irānas Islama Republikā, neskatoties uz regulārām ANO rekomendācijām, joprojām turpinās spīdzināšanas, nežēlīga, necilvēcīga un pazemojoša attieksme un sodi. Necilvēcīgie sodi esot nostiprināti Irānas Krimināllikumā un tiekot realizēti praksē, tostarp - amputācijas, sišana ar pletnēm, nomētāšana ar akmeņiem utt., patvaļīgas apcietināšanas. Dramatiski esot pieaudzis arī nāvessodu piespriešanas un izpildes skaits, t.sk. ar nāvi tiekot sodīti politiskie opozicionāri, nepilngadīgie un arī mazgadīgi likumpārkāpēji. Situācija valstī liecinot par plaši izplatītām vajāšanām un tautas terorizēšanu (*The situation of human rights in the Islamic Republic of Iran, Introduction, p.3, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=a%2F65%2F370&Lang=E*).

Gan minētajā ANO Ģenerālās asamblejas, gan Austrālijas un Lielbritānijas valdību ziņojumos par Irānu, kas publicēti 2010.gada otrajā pusē, norādīts arī uz nopietnām problēmām un riskiem, ar ko Irānā var saskarties tie cilvēki, kuri tiek uzskatīti par pretvalstiskiem elementiem un ir pretlikumīgi izceļojuši no valsts vai Eiropā lūguši patvērumu (kā tas ir arī pieteicēja gadījumā). Irānas valsts varas iestādes esot ļoti nesaudzīgas pret politiskajiem opozicionāriem, notiekot daudz patvaļīgu arestu. Politiskie ieslodzītie arī esot vairāk pakļauti spīdzināšanas un vardarbības riskam ieslodzījumā (*Apvienotās Karalistes (UK Border Agency Home Office) ziņojums „Country of Origin Information Report - Iran”, 31.08.2010., 9.un 15.sadaļa, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1283947391_iran-010910.pdf*).

Irānas drošības iestādes turpina vajāt protestētājus. Bargi brīvības atņemšanas sodi un nāvessodi tiek piespriesti tikai cilvēktiesību aktīvistiem, juristiem un opozīcijas pārstāvjiem. Irānā ir pieaudzis nāvessodu skaits, taču tas tiek izskaidrots ar to, ka lielākoties šāds soda veids tiek piemērots personām par noziegumiem narkotiku aprites jomā, un pat tad, ja politiskie režīma opozicionāri formāli tiek notiesāti par noziegumiem narkotiku aprites jomā. (*UK Border Agency Home Office, “Country of Origin Information Report – Iran”, 31.08.2010., www.unhcr.org/refworld/pdfid/4c7f4bb72.pdf; ANO Ģenerālās asamblejas ANO Ģenerālsekretāra ziņojums par situāciju cilvēktiesību jomā Irānas Islāma Republikā, 15.09.2010., www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=a%2F65%2F370&*).

No minētajiem ziņojumiem izriet, ka politiskie opozicionāri Irānā tika vajāti, vajāšanās draudiem tika pakļauti arī cilvēki, kuri ir pieprasījuši patvērumu Eiropā. No jaunākajiem ziņojumiem izriet, ka politisko opozicionāru vajāšanas turpinās arī 2013.gadā.

Starptautiskā nevalstiskā organizācija *Human Rights Watch* pēdējā ziņojumā par aktuālo situāciju Irānā ir norādījusi, ka joprojām pastāv draudi cilvēkiem, kas iesaistās

opozicionāru partijās. Piemēram, 2012.gada augustā „blogere” notiesāta ar 4,5 gadu cietumsodu par propagandu pret pastāvošo režīmu Irānā (*Human Rights Watch, World Report 2013 - Iran, 31 January 2013: <http://www.refworld.org/docid/510fb4e055.html>*).

Irānas valdība apcietina žurnālistus, politisko un cilvēktiesību aktīvistus, studentus un sievietes tiesību aizstāvjus. Laika gaitā ir noteiktas jaunas grupas, uz kurām Irānas valdība raugās ar aizdomām. Tie ir garīdznieki, akadēmiķi, bijušie politiešlodzītie un viņu radnieki, cilvēki, kuru radnieki ir iesaistījušies partijās, kas ir aizliegtas, Irānas etniskās un reliģiskās minoritātes (*United Kingdom: Home Office, Country of Origin Information Report - Iran, 16 January 2013: <http://www.refworld.org/docid/510136952.html>*).

Publiski pieejamā informācija tiesas ieskatā norāda uz to, ka Irānā ir plaši izplatīta politiski aktīvo iedzīvotāju apspiešana, it īpaši, ja tiek atbalstīta kāda no neoficiālajām vai opozīcijas partijām. No publiski pieejamās informācijas tiesa secina, ka iedzīvotāji, kuri atbalstījuši opozīcijas partijas, tiek arestēti un cietumā tie tiek spīdzināti un pakļauti bargiem sodiem.

Arī bēgļi no Irānas intervijās norāda, ka viņi tika sisti ar dūrēm un pletni, spīdzināti gan fiziski, gan psiholoģiski un neskaitāmas reizes pratināts. Viņus apsūdzēja par pievienošanos opozīcijas partijai, par to, ka viņi plānoja valsts apvērsumu un nostājas pret pastāvošo varu un iekārtu. Varas iestādes vairākas reizes draudējušas ar nāvi (*Human Rights Watch, Why They Left: Stories of Iranian Activists in Exile, 13 December 2012, ISBN: 1-56432-971-2: <http://www.refworld.org/docid/50d055982.html>*).

Publiski pieejamā informācija tiesas ieskatā apstiprina faktu, ka Irānā joprojām aktīvi vēršas pret cilvēkiem, kuri iesaistās opozīciju partijās un tādā veidā izsaka savus politiskos viedokļus.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja bailes no vajāšanas politisko uzskatu dēļ ir pamatotas. Ņemot vērā, ka konkrētajā gadījumā pieteicēja vajātājs ir pieteicēja izcelsmes valsts (Irānas Islama Republika), par ko liecina kaut vai tas, ka šīs valsts vārdā ir pieņemts tiesas spriedums, ar kuru pieteicējs par it kā pretvalstiskiem nodarījumiem ir notiesāts, tiesa atzīst, ka pieteicējam nav iespējams saņemt savas valsts aizsardzību pret vajātāju.

[15] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā saistībā ar pieteicēja vajāšanu politisku uzskatu dēļ ir konstatējami visi Patvēruma likuma 20.pantā paredzētie kritēriji, lai pieteicējam piešķirtu bēgļa statusu. Proti, pieteicējs ir trešās valsts valstspiederīgais, kurš, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, un uz kuru neattiecas Patvēruma likuma 27.panta nosacījumi. Tas savukārt nozīmē, ka pieteicēja pieteikums ir apmierināms un iestādei ir uzliedzams pienākums izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu - piešķirt bēgļa statusu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 246.-251.pantu, 254.pantu un Patvēruma likuma 31.panta ceturto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt *S.H. (S.H.)* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa statusa piešķiršanu.

Uzdot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu par bēgļa statusa piešķiršanu *S.H. (S.H.)*.

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnese referente *(paraksts)* A.Zariņa

Tiesnese *(paraksts)* A.Juškeviča

Tiesnese *(paraksts)* M.Romanova

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas tiesnese

A.Zariņa

Rīgā 2013.gada 14.maijā